

Divadelní fakulta AMU
Katedra činoherního divadla
Akademický rok 2019/2020

Posudek vedoucího práce

Diplomantka: Zuzana Černá

Oponent práce: MgA. Juraj Deák

Název práce: *Divadelní soubor. Inscenační tvorba v ansámblovém prostředí*

Absolventská role: Hanička

(Alois Jirásek: *Lucerna*. Režie: Štěpán Pácl. Premiéra 13. prosince 2019 v Mahenově divadle)

Jakkoliv ve své diplomové práci připouští Zuzana Černá – upřímně k nám, jejím čtenářům, ale především k sobě – řadu vnitřních nejistot, souvisejících s hledáním vlastního místa v umění, a ne vždy konejšivých aspektů své dosavadní divadelní zkušenosti, jednu věc jako by považovala za nezpochybnitelnou. Totiž že jako herečka potřebuje příslušet k hereckému souboru. Právě tato víra ve smysl divadelní práce ansámblového typu poskytuje jejímu myšlení opěrný bod, na nějž spoléhá při své, již nastoupené cestě mezi divadlem školním a divadlem profesionálním (při níž, přiznejme hned v úvodu tohoto posudku, jsem sehrál roli vedoucího její závěrečné magisterské práce a hraji roli jejího současného uměleckého šéfa).

Klíčovými kulturními vymoženostmi (nejen) „velkých národních činoher“ (nejen) ve středoevropském prostoru jsou pro Zuzanu Černou *ansámblovost* a *repertoárovost* (na rozdíl od anglosaského světa s jeho tendencí k seriálovému hraní i světa amerického s jeho najímáním herců pro konkrétní divadelní produkce). Tyto dvě (ve výsledku) devízy nepovažuje diplomantka za překonané a konkrétními činy prokazuje, že je odhodlána tímto (jistě ne jediným možným) způsobem u divadla v příštích letech kontinuálně působit. Ač jsem ji do Mahenovy činohry k lednu tohoto roku angažoval s plnou důvěrou v její osobnostní dispozice právě pro tento typ divadelního provozu, byl jsem v průběhu pravidelných konzultací předkládané práce mile překvapován, jak velký důraz na ansámblové a repertoárové hodnoty klade.

Jedním z leitmotivů diplomové práce Zuzany Černé je bezesporu vztah k tradici, ve které hledá (a společně s kolegy z uskupení Činohra 16:20 i nachází) inspiraci pro současné vyjádření, i když třeba píše o Divadle za branou či Činoherním klubu (ale vlastně už o divadle antickém a tamější funkci chóru). Je potom zcela přirozené, že za svou absolventskou roli

zvolila si Zuzana Černá emblematickou postavu Haničky z Jiráskovy *Lucerny*. Právě tou totiž v prosinci loňského roku debutovala v Mahenově činohře a já měl možnost její zrod bezprostředně sledovat coby dramaturg inscenace. Dramaturgicky šlo o volbu programovou: *Lucerna* v sobě propojuje hned několik konstitutivních linií českého dramatu – pohádkovou, impresionistickou a komediantskou – a tematizuje společnost, která násilně přerušuje kontinuitu (vypuštěný rybník a užuž podetnutá lípa) a rezignuje na rozvíjení tradic spojených s jistými hodnotami. Troufám si tvrdit, že režisér Štěpán Pácl scénicky realizoval ty kvality hry, které jsme si uvykli odbývat ironickým komentářem. V tom mu byla Zuzana Černá skvělou a tvořivou partnerkou, neboť nepřipadá-li postava „trapná a naivnoučká“ její představitelce, je vždy velká naděje, že ji takovou nebude vnímat ani publikum.

Pro Zuzanu šlo – kromě jistě dramatického zápasu o přijetí stávajícím souborem – o důležitý úkol v rámci jejího hereckého růstu, jenž paradoxně spočíval ve vytvoření postavy dívky odpovídající jejímu věku. V rámci svého studia totiž Černá často ztvárňovala role matek či dokonce babiček, jak si to žádaly potřeby jednogeneračního ročníku na vysoké umělecké škole. Černé Hanička je, jistě i díky těmto osobnostním danostem, vyspělou a chytrou postavou (naplňující slova Dvořana: „ne vesnický hloupá“), důmyslně vystavěnou na překvapivě (překvapivě s ohledem na „prestiž“ této herecké úlohy) malých plochách.

S nebojácností i vervou hodnou Jiráskova sirotka Haničky rozhodla se ostatně Zuzana Černá napsat osobní dopis uměleckému řediteli pařížské Comédie-Française (jejímiž principy je evidentně fascinována) Éricu Rufovi. Záznam jeho odpovědi je rozhodně nebývalou přidanou hodnotou diplomové práce herečky a dokládá, že uvažování o činohře se pro generaci Zuzany Černé už opět neomezuje (nebo alespoň nemusí omezovat) jen na domácí kontext.

Potřeba teoreticky reflektovat vlastní tvůrčí praxi by navíc u diplomantky mohla dojít rozvinutí, neboť od ní vím, že by ve studiu scénického umění ráda pokračovala v doktorandském cyklu – a to se zaměřením na hledání hudebnosti na divadle, či ještě přílehavěji múzičnosti (což je pojem na Akademii múzických umění kupodivu ne právě zaužívaný). Věřím, že v průběhu takového studia se diplomantka naučí ještě přesněji (a ve výsledku jednodušeji) formulovat své postřehy, které jsou pozoruhodnou zprávou o možnostech současné činohry a údělu herecké profese v ní.

Diplomovou práci i absolventskou roli Zuzany Černé s potěšením doporučuji přijmout k oponentuře.

Praha 12. 6. 2020

MgA. Milan Šotek, Ph.D.